

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 5/2016 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW

(2016/C 158/02)

I. WPROWADZENIE

W dniu 25 stycznia 2012 r. Komisja zaproponowała całościowy pakiet poświęcony ochronie danych. Na pakiet składają się:

- wniosek w sprawie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (dalej „proponowane rozporządzenie”), które to rozporządzenie ma zastąpić dyrektywę z roku 1995 o ochronie danych (poprzednio filar pierwszy);
- dyrektywa w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych (dalej „proponowana dyrektywa”) ⁽¹⁾, która to dyrektywa ma zastąpić decyzję ramową z roku 2008 o ochronie danych (poprzednio filar trzeci).

W marcu 2014 r. Parlament Europejski zaopiniował proponowaną dyrektywę ⁽²⁾.

W dniu 9 października 2015 r. Rada uzgodniła podejście ogólne ⁽³⁾, dając tym samym prezydencji mandat do rozpoczęcia rozmów trójstronnych z Parlamentem Europejskim.

W dniu 17 grudnia 2015 r. Parlament Europejski (na szczepku Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych), a dzień później Rada (na szczepku Komitetu Stałych Przedstawicieli) potwierdziły porozumienie co do kompromisowego tekstu powstałego podczas negocjacji trójstronnych.

W dniu 12 lutego Rada wypracowała porozumienie polityczne w sprawie proponowanej dyrektywy ⁽⁴⁾. W dniu 8 kwietnia 2016 r. przyjęła stanowisko w pierwszym czytaniu (dalej „stanowisko Rady”). Stanowisko to w pełni odpowiada kompromisowemu tekstowi dyrektywy uzgodnionemu w nieformalnych negocjacjach między Radą a Parlamentem Europejskim.

Komitet Regionów wydał opinię w sprawie proponowanej dyrektywy (Dz.U. 391 z 18.12.2012, s. 127).

Przeprowadzono też konsultacje z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który pierwszą opinię przedstawił w roku 2012 (Dz.U. C 192 z 30.6.2012, s.7), a w roku 2015 – kolejną (Dz.U. C 301 z 12.9.2015, s. 1–8).

W dniu 1 października 2012 r. swoją opinię przedstawiła Agencja Praw Podstawowych.

II. CEL WNIOSKU

Proponowana dyrektywa ma zapewnić skuteczną współpracę wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i współpracę policyjną oraz ułatwić wymianę danych osobowych między właściwymi organami państw członkowskich. Równocześnie ma zagwarantować osobom fizycznym spójną, wysoką ochronę ich danych osobowych. W odróżnieniu od ramowej decyzji Rady 2008/977/WSiSW, którą proponowana dyrektywa ma zastąpić, obecny projekt obejmuje też wewnątrz krajowe przetwarzanie danych osobowych.

Artykuł 16 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej daje nową, szczegółową podstawę prawną do przyjmowania zasad ochrony danych osobowych. Podstawa ta znajduje zastosowanie m.in. właśnie w przetwarzaniu danych osobowych w ramach współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych oraz współpracy policyjnej.

⁽¹⁾ Dok. 5833/12.

⁽²⁾ Dok. 7428/14.

⁽³⁾ Dok. 12555/15.

⁽⁴⁾ Dok. 5463/16.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY Z PIERWSZEGO CZYTANIA

A. Uwagi ogólne

Proponowana dyrektywa jest częścią pakietu poświęconego ochronie danych. Drugim elementem pakietu jest wspomniane już ogólne rozporządzenie o ochronie danych.

Opierając się na projekcie dyrektywy przedstawionym przez Komisję, Parlament Europejski i Rada przeprowadziły nieformalne negocjacje, by wypracować porozumienie na etapie przyjmowania przez Radę stanowiska w pierwszym czytaniu. Tekst tego stanowiska jest pełnym odzwierciedleniem kompromisu osiągniętego przez obie instytucje ustawodawcze (przy udziale Komisji Europejskiej) co do dyrektywy. Wszelkie odniesienia do stanowiska Rady należy zatem w niniejszym dokumencie traktować jako odniesienia do kompromisu osiągniętego w rozmowach trójstronnych.

Ochrona osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych jest prawem podstawowym. O tym, że każda osoba ma prawo do ochrony danych osobowych jej dotyczących, mówi art. 8 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 16 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Na tej podstawie stanowisko Rady określa zasady i przepisy dotyczące ochrony osób fizycznych, gdy przetwarzane są ich dane osobowe. Zasady te i przepisy muszą być zgodne z podstawowymi prawami i wolnościami osoby fizycznej – bez względu na jej obywatelstwo czy miejsce zamieszkania – a zwłaszcza z jej prawem do ochrony danych osobowych.

W swoim stanowisku Rada utrzymuje cele decyzji ramowej⁽¹⁾ oraz projektu Komisji, np. zasadę niezbędnej minimalnej harmonizacji pochodząca z decyzji ramowej. Proponowana dyrektywa zawiera jaśniejsze, bardziej szczegółowe wersje większości przepisów decyzji ramowej – rozwinięte i rozbudowane zostały zwłaszcza przepisy o przekazywaniu danych do państw trzecich czy organizacji międzynarodowych.

W czerwcu 2015 r. Rada ustaliła podejście ogólne do proponowanego rozporządzenia, a w październiku 2015 r. – do proponowanej dyrektywy.

Nowa podstawa prawna z Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotycząca ochrony danych osobowych ma zastosowanie do wszystkich dziedzin polityki (bez uszczerbku dla szczególnych uregulowań do ustalenia w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa). Niemniej deklaracja 21 załączona do traktatu lizbońskiego stwierdza, że konieczne mogą okazać się szczególne uregulowania w dziedzinie współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i w dziedzinie współpracy policyjnej. Z tych względów oraz z uwagi na to, że proponowana dyrektywa jest elementem pakietu poświęconego ochronie danych, Rada starała się w wielu przepisach uzgodnić jej tekst z tekstem proponowanego rozporządzenia. Dotyczy to szczególnie definicji, zasad, rozdziału o administratorze i podmiocie przetwarzającym, decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony oraz rozdziału o niezależnych organach nadzorczych. Dlatego zostanie im poświęcone mniej uwagi w niniejszym dokumencie.

B. Podstawowe aspekty merytoryczne

1. Zakres zastosowania (materialny i osobowy)

Stanowisko Rady wyznacza w artykule 1 ust. 1 zakres materialny proponowanej dyrektywy. Zakres ten obejmuje przetwarzanie danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym do ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom. Oznacza to, że proponowana dyrektywa ma zastosowanie (w przeciwieństwie do decyzji ramowej 2008/977/WSiSW) także do wewnątrz krajowego przetwarzania danych osobowych.

Drugi akt pakietu – proponowane rozporządzenie – wyłącza ze swojego zakresu zakres objęty dyrektywą, przez co oba zakresy stają się wzajemnie rozłączne. Proponowane rozporządzenie zawiera przepisy ogólne, natomiast proponowana dyrektywa ma zastosowanie do konkretnego sektora: współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i współpracy policyjnej.

⁽¹⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/977/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych (Dz.U. L 350 z 30.12.2008, s. 60).

Praca policji i innych organów ścigania może polegać m.in. na sprawowaniu władzy poprzez stosowanie środków przymusu, takich jak czynności policji podczas demonstracji, dużych imprez sportowych czy zamieszek. W swoim stanowisku Rada chce umożliwić takim organom (głównie policji) przetwarzanie danych na mocy pojedynczego aktu – prawa państwa członkowskiego stanowiącego transpozycję proponowanej dyrektywy. Jeżeli jednak policja przetwarza dane osobowe do celów spoza zakresu proponowanej dyrektywy, zastosowanie miałoby proponowane rozporządzenie, jak to określono w pkt 7. Dlatego w swoim stanowisku Rada doprecyzowała zakres proponowanej dyrektywy przez dodanie słów „ochrona przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobieganie takim zagrożeniom”.

Jeżeli chodzi o zakres osobowy, Rada w swoim stanowisku wychodzi poza organy publiczne właściwe do zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar i rozszerza go na takie organy lub podmioty, którym prawo państwa członkowskiego powierza sprawowanie władzy publicznej i wykonywanie uprawnień publicznych do wspomnianych celów. Przy czym tylko organy publiczne mogą przekazywać dane osobowe odbiorcom innym niż organ właściwy do celów proponowanej dyrektywy, mającym siedzibę w państwach trzecich

2. Zasady dotyczące danych osobowych

a) Przejrzystość

W przeciwieństwie do stanowiska z pierwszego czytania proponowanego rozporządzenia Rada w swoim stanowisku z pierwszego czytania proponowanej dyrektywy nie wymienia „przejrzystości” wśród zasad przetwarzania danych osobowych, gdyż w zakresie ścigania przejrzystość mogłaby przynieść szkodę toczącym się postępowaniom przygotowawczym. Niemniej „przejrzystość” wspomniano w motywie dotyczącym tych zasad, przy czym zaznaczono, że zezwala się na prowadzenie czynności takich, jak nadzór niejawni czy monitoring wizyjny.

b) Bezpieczeństwo przetwarzania danych

W swoim stanowisku Rada dodaje, że dane osobowe należy przetwarzać w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem. Dodaje też, że w tym celu należy zastosować odpowiednie środki techniczne lub organizacyjne. Odpowiada to brzmieniu proponowanego rozporządzenia.

3. Dalsze przetwarzanie danych

a) Zgodność celu

Kwestia dalszego przetwarzania (i to, czy może go dokonywać tylko ten sam administrator, czy także inny) oraz kwestia zgodnych celów okazały się problematyczne w dyskusjach nad proponowanym rozporządzeniem. Ostatecznie w swoim stanowisku z pierwszego czytania proponowanej dyrektywy Rada uznała, że za dozwolone należy uznać każde przetwarzanie prowadzone w którymkolwiek z celów, o których mowa w art. 1 ust. 1, pod warunkiem że w świetle prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego administrator jest uprawniony do przetwarzania odnośnych danych osobowych w takim celu, a odnośne przetwarzanie jest niezbędne i proporcjonalne wobec takiego celu w świetle prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego.

b) Przetwarzanie do innych celów w ramach zakresu zastosowania proponowanej dyrektywy

Stanowisko Rady przewiduje, że ten sam lub inny administrator mogą przetwarzać dane w którymkolwiek z celów określonych w art. 1 ust. 1, ale będących innymi niż cele, do których dane zostały zebrane, tylko wtedy, gdy taki administrator jest w świetle prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego uprawniony do przetwarzania takich danych osobowych w takim celu i gdy w świetle prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego odnośne przetwarzanie jest niezbędne i proporcjonalne względem tego innego celu. Dzięki temu prokurator np. będzie mógł w celu ścigania przestępstwa przetwarzać te same dane osobowe, które policja przetwarzała do wykrycia przestępstwa, o ile oba przykładowe cele są objęte artykułem 1 ust. 1.

4. Terminy przechowywania i przeglądu danych

Stanowisko Rady przewiduje, że należy ustalić odpowiednie terminy usuwania danych osobowych lub okresowego przeglądu przechowywanych danych osobowych, by zweryfikować konieczność ich dalszego przechowywania. Już decyzja ramowa zawierała przepis o terminach, i Rada w swoim stanowisku uznała dodanie takiego przepisu za użyteczne.

Wzmacnia on zasadę określoną w art. 4, mianowicie że dane należy przechowywać nie dłużej, niż jest to niezbędne do celów, w których są przetwarzane.

5. Różne kategorie osób, których dane dotyczą

Stanowisko Rady przewiduje, że państwa członkowskie muszą dopilnować, by administrator „w stosownym przypadku i w miarę możliwości” wyraźnie rozróżniał dane osobowe poszczególnych kategorii osób, których dane dotyczą. Niemniej stanowisko to przewiduje też, że zaliczanie osób, których dane dotyczą, do różnych kategorii nie może uniemożliwiać stosowania prawa do domniemania niewinności gwarantowanego w Karcie praw podstawowych, zwłaszcza jeżeli chodzi o kategorię osób, co do których istnieją poważne podstawy, by przypuszczać, że popełniły lub zamierzają popełnić czyn zabroniony.

6. Zgodność przetwarzania z prawem

Stanowisko Rady przewiduje, że przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem wyłącznie wtedy, gdy – i w tylko w takim zakresie, w jakim – jest ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w celach zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym do ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom, oraz ma podstawę w prawie Unii lub prawie państwa członkowskiego. W motywach Rada stwierdza wyraźnie, że działania te obejmują ochronę żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą.

Stanowisko Rady precyzuje też, jakie elementy muszą się znaleźć w przepisach państw członkowskich o ochronie danych – m. in. cele ogólne oraz cele przetwarzania.

7. Szczególne warunki przetwarzania

Podstawową zasadą jest to, że dane osobowe pierwotnie zebrane przez właściwy organ do celów określonych w art. 1 ust. 1 proponowanej dyrektywy wolno przetwarzać wyłącznie w celach wskazanych w tej dyrektywie. Niemniej dane osobowe pierwotnie zebrane przez taki organ do celów wskazanych w proponowanej dyrektywie wolno także przetwarzać na podstawie proponowanego rozporządzenia (jeżeli na takie przetwarzanie zezwala prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego), chyba że przetwarzanie odbywa się w toku działalności nieobjętej prawem Unii. Stanowisko Rady doprecyzowuje też, w jakich dwóch przypadkach zastosowanie ma proponowane rozporządzenie. Po pierwsze: gdy prawo państwa członkowskiego powierza właściwym organom wykonywanie zadań innych niż określone w art. 1 ust. 1. Po drugie: gdy przetwarzanie służy potrzebom archiwizacji w interesie publicznym lub wykorzystaniu do celów naukowych, statystycznych lub historycznych, chyba że przetwarzanie odbywa się w toku działalności nieobjętej prawem Unii.

8. Szczególne kategorie danych osobowych

Dane osobowe, które z racji swego charakteru są szczególnie wrażliwe w świetle podstawowych praw i wolności, wymagają szczególnej ochrony, gdyż kontekst ich przetwarzania może powodować poważne ryzyko naruszenia podstawowych praw i wolności. Stanowisko Rady zezwala na przetwarzanie takich danych, ale wyłącznie wtedy, gdy jest bezwzględnie niezbędne i podlega odpowiednim zabezpieczeniom dla praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Przy czym takie przetwarzanie jest dozwolone tylko pod warunkiem że jest dopuszczone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego do ochrony żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą, lub dotyczy danych osobowych w sposób oczywisty upublicznionych przez osobę, której dane dotyczą.

Ponieważ proponowana dyrektywa i proponowane rozporządzenie stanowią pakiet, stanowisko Rady powtarza w proponowanej dyrektywie te same kategorie co w proponowanym rozporządzeniu (w tym „dane biometryczne” i „orientację seksualną”).

9. Zautomatyzowane podejmowanie decyzji w indywidualnych przypadkach (w tym profilowanie)

Kolejna zasada określona w proponowanej dyrektywie głosi, że decyzja, która opiera się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu (w tym profilowaniu) i ma niekorzystne skutki prawne dla osoby, której dane dotyczą, lub poważnie na nią wpływa, jest zakazana, chyba że prawo Unii lub państwa członkowskiego ją dopuszcza i przewiduje odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Odnosne zabezpieczenie musi polegać przynajmniej na tym, że osoba, której dane dotyczą, ma prawo uzyskać interwencję ludzką ze strony administratora. Stanowisko Rady jasno stwierdza, że podstawą decyzji opartej wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu nie mogą być dane szczególnych kategorii wymienionych w art. 10, chyba że istnieją właściwe środki ochrony praw, wolności i uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą. Jasno też stwierdza się, że zabronione jest profilowanie opierające się na danych szczególnych kategorii z art. 10 i skutkujące dyskryminacją.

10. *Prawa osoby, której dane dotyczą*

a) *Komunikacja z osobą, której dane dotyczą*

Stanowisko Rady zawiera przepisy o prawach osoby, której dane dotyczą. Aby osoba ta mogła wykonywać swoje prawa, musi zostać poinformowana o tym, że jej dane osobowe są przetwarzane. Informacje te należy podawać w zrozumiałej, zwięzłej, czytelnej i łatwo dostępnej formie, przy użyciu jasnego i prostego języka. Inaczej niż w proponowanym rozporządzeniu stanowisko Rady z pierwszego czytania dyrektywy nie wymaga, aby informacje te podawać w sposób przejrzysty. Na przykład jeżeli w dziedzinie objętej dyrektywą poda się osobie, której dane dotyczą, na wczesnym etapie postępowania przygotowawczego informacje o konkretnym środku dochodzeniowym, cel postępowania przygotowawczego może zostać narażony na szwank.

b) *Informacje dla osoby, której dane dotyczą*

Stanowisko Rady określa, jakie informacje należy zawsze udostępniać osobie, której dane dotyczą: m.in. tożsamość i dane kontaktowe administratora oraz cel przetwarzania. Można to uczynić na stronie internetowej właściwego organu. Stanowisko określa też, jakie dodatkowe informacje należy podać w konkretnych przypadkach. Są to m.in. podstawa prawna przetwarzania, okres przechowywania danych osobowych oraz kategorie odbiorców. W pewnych okolicznościach podanie tych dodatkowych informacji można opóźnić, ograniczyć lub pominąć – np. gdy taki środek jest działaniem koniecznym i proporcjonalnym w społeczeństwie demokratycznym, przy uwzględnieniu praw podstawowych i uzasadnionych interesów danej osoby fizycznej. Ponadto, jeżeli chodzi o wspomniane dodatkowe informacje, państwa członkowskie mogą przewidzieć w swoim prawie, że niektóre kategorie przetwarzania danych osobowych wolno zwolnić z obowiązków informacyjnych.

c) *Prawo dostępu do danych*

W swoim stanowisku Rada ustanawia zarówno prawo dostępu do danych osobowych, jak i jego ograniczenia. Państwa członkowskie mogą prawo dostępu ograniczyć pod takimi samymi warunkami, pod jakimi można opóźnić, ograniczyć lub pominąć podanie dodatkowych informacji. Jeżeli prawo dostępu zostało ograniczone, państwa członkowskie muszą nakazać prawem, aby administrator poinformował osobę, której dane dotyczą, o przyczynach odmowy dostępu, chyba że np. cel takiego ograniczenia (np. postępowanie przygotowawcze) zostałby narażony na szwank, gdyby osoba ta została o tych przyczynach poinformowana.

d) *Szczególne przypadki ograniczenia przetwarzania danych osobowych*

Państwa członkowskie muszą zapewnić, by osoba, której dane dotyczą, miała prawo spowodować sprostowanie swoich danych, ich usunięcie lub ograniczenie ich przetwarzania. Stanowisko Rady dodaje możliwość, aby w dwóch konkretnych sytuacjach osoba, której dane dotyczą, spowodowała zamiast usunięcia danych ograniczenie ich przetwarzania. Po pierwsze, gdy osoba ta kwestionuje prawidłowość danych, a ich prawidłowości lub nieprawidłowości nie można stwierdzić. Po drugie, gdy dane osobowe zostają zachowane do celów dowodowych. Dla zilustrowania tego drugiego przypadku odnośny motyw mówi o sytuacjach, w których uzasadnione przesłanki sugerują, że usunięcie mogłoby wpłynąć na uprawnione interesy osoby, której dane dotyczą. W takich sytuacjach odnośne dane wolno przetwarzać tylko w celach, które zapobiegły ich usunięciu.

11. *Wykonywanie praw osoby, której dane dotyczą, oraz weryfikacja*

Odnosnie do sytuacji, gdy osobie, której dane dotyczą, zostało ograniczone prawo do informacji, do dostępu, do sprostowania, do usunięcia lub do ograniczenia przetwarzania, państwa członkowskie muszą przyjąć środki przewidujące, że osoba, której dane dotyczą, powinna móc swoje prawa wykonywać za pośrednictwem właściwego organu nadzorczego.

12. *Administrator i podmiot przetwarzający*

Proponowana dyrektywa będzie stosowana przez właściwe organy wewnątrz krajowo lub przy przesyłaniu danych osobowych do innych państw członkowskich, lub też przy ich przekazywaniu do państw trzecich czy organizacji międzynarodowych. „Właściwe organy” są zdefiniowane jako organy publiczne lub jako każdy inny organ lub podmiot, któremu prawo państwa członkowskiego powierza sprawowanie władzy publicznej i wykonywanie uprawnień publicznych. Przepisy proponowanej dyrektywy będą stosowane przez organy publiczne, a w pewnych okolicznościach przez podmioty prywatne. Przetwarzając dane osobowe do celów innych niż określone w proponowanej dyrektywie, zdefiniowane w niej właściwe organy muszą zastosować proponowane rozporządzenie. Dlatego, jak zaznaczono już na wstępie, stanowisko Rady zestraja do pewnego stopnia przepisy proponowanej dyrektywy z przepisami proponowanego rozporządzenia.

Podobnie zatem jak w proponowanym rozporządzeniu stanowisko Rady przewiduje, że administrator musi wdrożyć odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, by zapewnić i móc wykazać zgodność swojego przetwarzania z dyrektywą. Stanowisko Rady jednoznacznie wymienia też obowiązki podmiotu przetwarzającego, który musi np.:

- działać wyłącznie zgodnie z poleceniami administratora;
- zapewnić, by osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych przestrzegały poufności;
- udostępniać administratorowi wszelkie informacje na dowód tego, że wywiązuje się ze swoich obowiązków.

13. *Wykazy czynności przetwarzania*

Jeżeli chodzi o wykazy czynności przetwarzania, stanowisko Rady nakłada mniej obowiązków na podmiot przetwarzający, dlatego obowiązki administratora i podmiotu przetwarzającego wymienia w odrębnych ustępach. Określa, że w wykazach żaden z nich nie musi zamieszczać każdej czynności przetwarzania, ale tylko ich kategorie. W pozostałych częściach ustępu przewiduje, że administrator musi odnotowywać odpowiednio dużo informacji, by zrealizować cel wykazów. Administrator ma np. obowiązek odnotowywać informacje o kategoriach odbiorców, którym dane osobowe zostały lub zostaną ujawnione, informacje o kategoriach przekazanych danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej, a także – jeżeli jest to możliwe – planowane terminy usunięcia poszczególnych kategorii danych. Administrator musi też podać informacje o profilowaniu, czego nie ma w proponowanym rozporządzeniu. Względem podmiotu przetwarzającego stanowisko Rady określa, że musi odnotowywać w wykazie tylko np. kategorie przetwarzanych dokonywanych w imieniu każdego z administratorów oraz – w miarę możliwości – ogólny opis technicznych i organizacyjnych środków bezpieczeństwa.

14. *Ewidencja czynności*

Ewidencjonowanie czynności jest ważne, by można było ustalić zasadność, datę oraz godzinę różnych operacji przetwarzania (takich jak zbieranie, przeglądanie, ujawnianie i przekazywanie) w zautomatyzowanych systemach przetwarzania. Ewidencja przeglądania i ujawniania ma też pozwolić na zidentyfikowanie osoby, która dane osobowe przeglądała czy ujawniła, oraz na zidentyfikowanie odbiorcy. Tak jak w decyzji ramowej ewidencję wolno wykorzystywać wyłącznie do weryfikacji zgodności przetwarzania danych z prawem, do monitorowania własnej działalności oraz do zapewniania integralności i bezpieczeństwa danych osobowych. Nowym elementem proponowanej dyrektywy jest to, że ewidencji można też używać na potrzeby postępowania karnego. Jednak dostosowanie zautomatyzowanych systemów przetwarzania do nowych przepisów będzie bardzo kłopotliwe, długotrwałe i kosztowne. Dlatego stanowisko Rady pozwala wyjątkowo wydłużyć okres wdrożeniowy (przeznaczony na to, by dostosować systemy utworzone przed wejściem proponowanej dyrektywy w życie), jeżeli takie dostosowanie wymaga niewspółmiernie dużego wysiłku. W wyjątkowych okolicznościach przewiduje dodatkowe przedłużenie, jeżeli inaczej dostosowanie zautomatyzowanego systemu przetwarzania utworzonego przed wejściem proponowanej dyrektywy w życie spowodowałoby poważne problemy w funkcjonowaniu tego systemu.

15. *Ocena skutków*

Pierwotny wniosek Komisji nie przewidywał oceny skutków dla ochrony danych. Niemniej w proponowanym rozporządzeniu jest artykuł o takiej ocenie, i dlatego w stanowisku Rady z pierwszego czytania dyrektywy taki artykuł również figuruje. Stanowisko Rady nakłada na administratora obowiązek dokonania oceny skutków. Administrator musi jej dokonać przed przetworzeniem, jeżeli może ono skutkować powstaniem wysokiego ryzyka naruszenia praw i wolności osób fizycznych.

Sytuacje, w których ocena skutków jest obowiązkowa, są w proponowanej dyrektywie sformułowane podobnie jak w proponowanym rozporządzeniu. Jednak wymagane elementy oceny są określone nie tak szczegółowo jak w proponowanym rozporządzeniu. Ocena musi zawierać co najmniej ogólny opis planowanych operacji przetwarzania, ocenę ryzyka naruszenia praw i wolności osób, których dane dotyczą, zabezpieczenia, środki i mechanizmy bezpieczeństwa mające zapewnić ochronę danych osobowych i wykazanie zgodności z przepisami proponowanej dyrektywy.

16. Inspektor ochrony danych

Według stanowiska Rady państwa członkowskie muszą zapewnić, by administrator wyznaczył inspektora ochrony danych. Niemniej państwa członkowskie powinny móc z tego obowiązku zwolnić sądy i inne organy sądowe w ramach sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości. Wyznaczenie inspektora ochrony danych ma służyć lepszemu przestrzeganiu proponowanej dyrektywy.

17. Przekazywanie danych

Aby można było wymieniać dane z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, trzeba dysponować przepisami o przekazywaniu danych. Jeżeli chodzi o ogólne zasady przekazywania danych osobowych, stanowisko Rady rozszerzyło warunki zaproponowane przez Komisję: organ odbierający musi być organem właściwym do realizacji celów określonych w art. 1 ust. 1, a w przypadku przesyłania lub udostępniania danych od innego państwa członkowskiego trzeba uzyskać jego uprzednią zgodę. Ponadto stanowisko Rady jasno stwierdza, że należy przestrzegać wszystkich przepisów rozdziału o przekazywaniu danych, tak aby nie został obniżony stopień ochrony osób fizycznych zapewniany proponowaną dyrektywą.

Artykuł o ogólnych zasadach daje administratorom do wyboru różne podstawy przekazywania danych osobowych, ułożone od najbardziej zalecanej – decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony. Następne w kolejności jest przekazywanie z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń, a po nim – przekazywanie na podstawie wyjątków obowiązujących w szczególnych sytuacjach. Artykuł o decyzjach stwierdzających odpowiedni stopień ochrony odnosi się jedynie do decyzji zapadłych na mocy proponowanej dyrektywy, a nie jak przedtem – do decyzji zapadłych na mocy rozporządzenia. Elementy, które Komisja musi uwzględnić przy ocenianiu, czy stopień ochrony jest odpowiedni, są w proponowanej dyrektywie takie same jak w proponowanym rozporządzeniu.

W kolejnych dwóch artykułach (o przekazywaniu z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń i o wyjątkach w szczególnych sytuacjach) stanowisko Rady precyzuje, że oparte na nich przekazanie musi być udokumentowane, a dokumentacja musi zostać udostępniona organowi nadzorczemu. Określa też elementy, które należy zawrzeć w dokumentacji.

Stanowisko Rady dodaje też jedną podstawę przekazywania, która umożliwi właściwym organom (ale tylko publicznym, a nie organom czy podmiotom, którym prawo krajowe powierza wykonywanie uprawnień publicznych) przekazywanie danych osobowych odbiorcom mającym siedzibę w państwach trzecich. Możliwość ta stanowi wyjątek od ogólnej zasady, zgodnie z którą dane osobowe wolno przekazywać tylko wtedy, gdy administrator w państwie trzecim lub organizacji międzynarodowej jest organem właściwym do realizacji celów określonych w art. 1 ust. 1. Otóż wspomniane właściwe organy będą mogły w indywidualnych, konkretnych przypadkach – o ile tylko zachowane będą pozostałe przepisy dyrektywy i spełnione zostaną wyliczone wyczerpująco warunki – przekazywać dane osobowe takim odbiorcom bezpośrednio, gdyż umowy międzynarodowe nie zawsze pozwalają na szybką odpowiedź, która może jednak być konieczna. Odnośne warunki przewidują m.in., że przekazanie musi być ściśle niezbędne do wykonania zadania właściwego organu przekazującego zgodnie z prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego do celów określonych w art. 1 ust. 1, że zdaniem właściwego organu przekazującego przekazanie organowi w państwie trzecim właściwemu do celów określonych w art. 1 ust. 1 byłoby nieskuteczne lub niewłaściwe (w szczególności dlatego, że nie mogłoby nastąpić w odpowiednim terminie) oraz że organ przekazujący musi poinformować odbiorcę o konkretnym celu lub celach, w których dane osobowe mają być przetwarzane. Dodany jest też obowiązek dokumentacyjny – podobnie jak przy przekazywaniu z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń i na podstawie wyjątków w szczególnych sytuacjach. Takie przekazanie może być szczególnie użyteczne, gdy zachodzi pilna potrzeba przekazania danych osobowych w celu ratowania życia osobie mogącej paść ofiarą czynu zabronionego lub gdy jest to konieczne do zapobieżenia spodziewanemu popełnieniu czynu zabronionego, w tym dokonaniu ataku terrorystycznego.

18. Organy nadzorcze

Aby zapewnić przestrzeganie przepisów proponowanej dyrektywy, organy nadzorcze będą monitorować stosowanie jej przepisów – a także przepisów proponowanego rozporządzenia. Przepisy o organach nadzorczych w proponowanej dyrektywie pochodzą w dużej mierze z proponowanego rozporządzenia. Państwom członkowskim wolno zapewnić, by organy nadzorcze powołane na mocy proponowanego rozporządzenia mogły również monitorować stosowanie proponowanej dyrektywy. Jednak proponowana dyrektywa nie zezwala, aby zdefiniowane w niej organy nadzorcze sprawowały nadzór nad operacjami przetwarzania dokonywanymi przez sądy w ramach sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości. Państwa członkowskie powinny móc także zdecydować, że organy nadzorcze zdefiniowane w proponowanej dyrektywie nie mogą nadzorować operacji przetwarzania dokonywanych przez inne niezależne organy wymiaru sprawiedliwości w ramach sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości. Nie oznacza to jednak, by przetwarzanie dokonywane przez te instancje nie podlegało żadnemu nadzorowi. Dlatego w odnośnym motywie wspomniano, że operacje przetwarzania dokonywane przez sądy i inne niezależne organy wymiaru sprawiedliwości powinny – zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej – podlegać niezależnej kontroli.

19. *Uprawnienia organów nadzorczych*

Stanowisko Rady przewiduje, że organy nadzorcze powinny mieć w każdym państwie członkowskim te same zadania i faktyczne uprawnienia, tak by mogły skutecznie, rzetelnie i spójnie monitorować przestrzeganie i wykonywanie proponowanej dyrektywy w całej Unii.

Stanowisko Rady dzieli uprawnienia organów nadzorczych (które to uprawnienia należy określić prawem) na trzy kategorie: skuteczne uprawnienia w zakresie prowadzenia postępowań, skuteczne uprawnienia naprawcze oraz skuteczne uprawnienia doradcze. Ponadto określa też uprawnienie, by wnosić do organów sądowych sprawy dotyczące naruszeń przepisów przyjętych na podstawie proponowanej dyrektywy.

20. *Stosunek do uprzednio zawartych umów międzynarodowych*

W swoim stanowisku Rada przewiduje (podobnie jak w stanowisku z pierwszego czytania proponowanego rozporządzenia), że umowy międzynarodowe, które zostały zawarte przez państwa członkowskie przed datą wejścia proponowanej dyrektywy w życie i są zgodne z prawem Unii mającym zastosowanie przed datą jej wejścia w życie, pozostają w mocy do czasu ich zmiany, zastąpienia lub uchylecia. Jak stwierdza proponowane rozporządzenie, dzięki utrzymaniu takich umów administratorzy mają pewność prawa.

IV. **PODSUMOWANIE**

Stanowisko Rady jest odzwierciedleniem kompromisu osiągniętego w negocjacjach między Radą a Parlamentem Europejskim, w których pośredniczyła Komisja. Zatwierdzając stanowisko Rady bez poprawek, Parlament Europejski ustanawia wraz z Radą wysokie standardy ochrony danych na szczeblu zarówno wewnętrzkrajowym, jak i transgranicznym, umożliwiające lepszą współpracę organów ścigania.
